

Zoznámte sa, katolícky kňaz Alfonz PAULEN !

Alfonz Paulen sa narodil 26. januára 1913 v dedinke Malé Bedzany okres Topoľčany, v rodine Jána a jeho manželky Anny rodenej Števicovej.

Otcov otec sa živil ako pastier, matkin otec ako roľník.

Alfonzova matka túžila, aby sa jej syn stal kňazom. V roku 1912 bola pešo na púti v Mariazelli. Cesta trvala asi 14 dní. Pred oltárom Panny Márie povedala: "**Panna Mária, ak po tejto púti počnem syna, vypros mu milosť, aby sa stal z neho kňaz**"⁵. Pani Anna Paulenová svoju prosbu nikomu neprezradila. Držala ju v tajnosti a modlila sa k sv. Alfonzovi a k Panne Márii na tento úmysel. Začiatkom nasledujúceho roka sa manželom Paulenovcom narodil syn, ktorý dostal meno Alfonz po veľkom ctiteľovi Panny Márie. Ján Paulen mal v čase jeho narodenia 23 rokov, jeho manželka o tri menej⁶. Alfonza 27. januára 1913 v Krušovciach pokrstil kaplán Ladislav Horváth⁷. Manželia Paulenovci mali okrem Alfonza tri deti. Tri roky pred Alfonzom sa narodil Viktor. Dva roky po ňom Anton, ktorý však žil len jeden deň. Napokon rok po Tonkovi sa narodila dcéra Jolanka.

Keď mal Alfonz päť rokov, rodinu postihlo veľké nešťastie. Otec, čoskoro po návrate z frontu prvej svetovej vojny, ochorel na španielsku chrípku. Bol to druh chrípky, ktorú lekári nevedeli liečiť. Nakazila sa aj dvojročná Jolanka. Nič nepomáhalo - ani lieky, ani starostlivá opatera manželky a matky. Jolanka zomrela a týždeň po nej zomrel aj otec.

Hoci bol Alfonz vtedy ešte malý, nezabudol na toto veľké rodinné nešťastie. Pani Anna sa stala mladou vdovou s dvoma malými synmi. Výchova Alfonza a Viktora spočívala na jej pleciach.

Alfonz chodil do ľudovej školy vo Veľkých Bedzanoch. K prvému svätému prijímaniu pristúpil v Krušovciach, sviatosť birmovania prijal v Nadliciach 14. októbra 1924. Matka mu umožnila študovať. Po skončení ľudovej školy sa zapísal do gymnázia v Kláštore pod Znievom, kam chodil do roku 1931. Počas štúdií vážne ochorel na tuberkulózu, preto sa liečil v Tatrách.

Po dobrom uvážení sa Alfonz naozaj rozhodol pre kňazstvo. Nie pre matkine slová, ale preto, že od mladosti cítil náklonnosť k tomu stavu, iba pre slabšie zdravie váhal vydať sa na túto vyčerpávajúcu dráhu. V roku 1931 sa prihlásil do kňazského seminára v Trnave. Tam strávil päť rokov. Študoval s elánom a radosťou, hoci ho zdravie trochu znepokojovalo. Seminár bol na ulici Jána Hollého, neďaleko tzv. hrubého kostola. Dňa 15. mája 1935 sa zúčastnil primícií bratranca Antona Vácvala vo Veľkých Ostraticiach, z ktorých mal veľkú radosť.

Spolužiaci spomínajú, že Alfonz bral seminárnu prípravu na kňazský život veľmi vážne. Pred vysviackou podľa spomienok jeho spolužiaka veľmi plakal, možno tušil svoj ťažký život. Dôvod plaču ostal jeho tajomstvom. Po vysviacke mal veľkú radosť, čo si všetci všimli. Dosvedčili to aj jeho spolužiaci po jeho smrti.

Primície

Vysvätený za kňaza bol 17. mája 1936 v Trnave. Vysvätil ho ThDr. Pavol Jantausch, biskup Apoštolskej administratúry trnavskej. Primície mal 21. mája 1936 v Malých Bedzanoch. Svätú omšu slúžil s najväčšou zbožnosťou a zbožne ju konal po celý život. Alfonz bol sirotou, preto bolo jeho srdce od mladosti súciteľné s trpiacimi.

V kňazskej službe

Prvé Alfonzovo pôsobisko ako kaplána bolo mestečko **Leopoldov v roku 1936**. V školskom roku 1936/37 učil v škole deti a pripravoval ich na prvé sväté prijímanie. Ako spomína pani Mária Svetlíková, v tom čase ani nie 10 ročné dievčatko : "Hneď nám dal obrázky z jeho primícií. To sa nám ešte nikdy nestalo. Nikto nám dovtedy obrázky nedal. Takto to robil pán kaplán po celý školský rok, zvlášť rád odmeňoval obrázkami tých, ktorí správne odpovedali na položené otázky."

S "Priateľmi dietok" nás zoznámil - on bol priateľom dietok ! Naučil nás odkladať si peniažky - po halierikoch sme si odkladali a dali sme ich pánu kaplánovi, aby ich dal na misie. On to ochotne veľmi rád urobil. K deťom sa choval láskavo, prietivo, k ľuďom úctivo. Každého úctivo pozdravil.

Keď sme išli zo školy a on išiel po ulici, ako deti sme okolo neho pobehovali, jeden druhého sme odtískali a snažili sme sa ho chytiť za ruku. Veľmi si nás získal. On sa len usmial, krdel' detí bol okolo neho. K deťom bol milý. S láskou a úsmevom pohladil deti po vlasoch. Vychádzala z neho dobrota a radosť.

Od 1. októbra 1937 do 1. marca 1938 bol vo vojenskej službe v Prahe. V roku 1938 bol administrátorom v Sološnici odkiaľ mal blízko do Šaštína, kde rád poskytoval svoje kňazské služby ako bolo spovedanie, hlavne v období Mariánskych pútí.

Kolpachy

V roku 1939 sa stal správcom farnosti v Kolpachoch , dnes Banský Studenec.

Prvá spomienka Lubora Paulena, synovca dp. farára Alfonza Paulena na farnosť v Kolpachoch: "Pred tým ako prišiel môj strýko do Farnosti Šenkvice, pôsobil ako farár v obci Banský Studenec, ktorý sa v tom čase volal Kolpachy. Bola to dedinka , ktorá sa rozprestierala na úpätí Štiavnických vrchov v skutočnej hladovej doline. Strýko prišiel do novej farnosti v roku 1939, v čase veľkej chudoby a nedostatku základných životných potrieb - ako napríklad jedlo. Veľmi rýchlo pochopil, že títo ľudia nevyhnutne potrebujú pomoc. Pomoc prišla od môjho otca Viktora, ktorý poslal na kolpašskú faru tri kravy a zásobu obilia, aby zabezpečovali mlieko pre chudobné deti. O hospodárstvo na fare sa starali bezdetní manželia Foltánovi. Teta Foltánová delila mliečko do krčiazkov hladných chudobných detí. Ešte dnes žijú v obci ľudia, ktorí si na tieto skutočnosti spomínajú.

Počas 8. rokov pôsobenia otca Alfonza Paulena v Kolpachoch sa medzi nimi vytvorilo krásne priateľské puto, ktoré pokračovalo aj po smrti otca Paulena. Pani Foltánová navštevovala jeho mamičku a v nikdy nekončiacich sa spomienkach znova a znova spomínali na skutky láskavého a dobročinného kňaza. Bola pri nej stále, aj keď na ňu po potupnom procese jej syna mnohí zanevreli. Na pohrebnej fotografii (8. 12.1969) stojí pri nej aj na poslednej ceste. Aj preto som na tieto zážitky nikdy nezabudol !

Pri návšteve tejto peknej rázovitej obce nám pán starosta ukázal vzácny poklad, ktorým je Obecná kronika obce Kolpachy: "Do nej verne a aktuálne kronikár zaznamenával udalosti, ktoré sa v obci diali. A tak verne a pravdivo zaznamenal aj udalosti vojnového obdobia 2. svetovej vojny a dva roky po nej, keď v našej obci pôsobil dôstojný pán farár Alfonz Paulen." Overené a potvrdené fotokópie Obcej kroniky obce Kolpachy nech sú svedectvom o tomto svätom kňazovi.

"V obecnej kronike sa o ňom píše na viacerých miestach. Za jeho pôsobenia sa nestalo, že by niektorý náš občan bol zabitý, alebo odvedený niekde. Veľkým šťastím pre našu obec bolo, že na miestnej fare pôsobil vtedy dôstojný pán farár Alfonz Paulen, ktorý prijal a ukryl na svojej fare známeho partizánskeho veliteľa Jozefa Trojana s jeho manželkou ktorí utiekali zrejme pred nemeckými vojakmi. Píše sa aj to, že sa tu striedali partizáni aj nemecká armáda, ktorá vtedy bola v Banskej Štiavnici. Je treba povedať, že Banský Studenec je vzdialený od Banskej Štiavnice iba 5 km a teda rýchly prísun do obce nebol pre Nemcov žiaden problém."

"Rozprávajú starí ľudia a je to aj v kronike zapísané, že sa stalo, že pán farár ukryval dole v pivnici na fare partizánov a ich veliteľa Trojana a hore na faru prišli Nemci - gestapo z Banskej Štiavnice. Tí o sebe pravdaže nevedeli. Pán farár ovládal nemecký i ruský jazyk a bol autoritou pre Rusov i pre Nemcov.

Počas oslobodzovania obce to prebiehalo tak, že najprv boli v obci Rusi, potom Nemci, na druhý deň sa Rusi vrátili Býval tam aj nemecký veliteľ, možno iba jeden deň . Prišiel tam za pánom farárom aj s obecnou kronikou a žiadal ho, aby mu z nej poskytol informácie o ľuďoch, ktoré vedel, ktorí napríklad počas vojny pomáhali partizánom, ale on im tieto informácie neposkytol a ľudia boli zachránení ..."

Dôležitú úlohu v živote obce vo viacerých oblastiach zohrali spolky, kňazi, učitelia i samotní obyvatelia. Snažili sa povzniesť kultúru, výučbu, dobročinnosť na vyššiu úroveň.

Keď sa v roku 1944 formovali zložky odboja, či už vojenské alebo civilné, dlhodobo pripravovali vystúpenie za slobodu, ktoré vyvrcholilo koncom augusta vyhlásením Slovenského národného

povstania, aktívne sa doňho zapojilo 34 obyvateľov obce Banský Studenec. Ned'aleko smerom na Krupinu v osade Šváb mali sídlo odbojové skupiny. Od októbra 1944 začal boj proti nim pluk Schill. V Banskom Studenci k boju obidvoch strán došlo 18.októbra 1944. Povstanie prešlo do ústupu, príslušníci jeho ozbrojených zložiek prešli do ilegality, Viacerí podstúpili represálie, ktoré neprežili. Po ústupe Povstania príslušníci nemeckej armády boli niekoľkokrát v Banskom Studenci. Zberali potraviny, krmivo. V priebehu februára 1945 od južných častí Hontu smerom na sever postupovali jednotky 2.Ukrajinského frontu. Nemecké vojská kládli silný odpor, boje prebiehali priamo v priestore Banského Studenca. Počas bojov zhorelo niekoľko domov, poškodený bol aj miestny kostol, pri odstraňovaní mín a granátov zahynuli viac ako štyria ľudia, z následkov zranení sa stali viacerí vojnovými invalidmi, iní boli zavraždení do Nemecka a nikdy sa nevrátili, v obci po nich zostali vojnové siroty.

*Vznikajúce spory prívržencov a odporcov režimu tlmil farár **Alfonz Paulen**. Zvlášť sa cenila jeho zásluha v časoch roku 1944, kedy prebiehali zo strany nemeckej armády proti partizánske akcie a obci za spoluprácu s nimi hrozili tvrdé protiopatrenia - vystrel'anie obyvateľov a vypálenie obce podobne ako obce Kľak a Ostrý Grúň.*

*Kňaz **Alfonz Paulen** svojou autoritou počas 2.svetovej vojny pomohol viacerým obyvateľom pred prenasledovaním. Ohotne pomáhal chudobným a núdzným osobitne sirotám podľa ich potrieb a svojich možností.*

Pamätníci z Banského Studenca ho spomínajú ako horlivého kňaza, príkladne sa starajúceho o faru a veriacich. Zvlášť v období 2.svetovej vojny preukázal svoj postoj, jeho zásluhou a diplomaciou nedošlo k stratám na životoch pri prenasledovaní obyvateľov za účasť a pomoc v Slovenskom národnom povstaní. Svoju statočnosť prejavil poskytnutím fary ako úkrytu veliteľom a účastníkom SNP.

*Popri pastorácii a vyučovaní náboženstva sa jeho zásluhou predstavala kaplnka sv. Jána Nepomuckého. Po oslobodení sa **Alfonz Paulen** zaslúžil o tri nové zvony do kostola. Organizoval ľudové misie vo farnosti, pripravoval deti na birmovku. Sviatosť birmovania im v roku 1947 udelil biskup **Michal Buzalka**. Táto birmovka bola poslednou až do roku 1993.*

"Veľadôstojný pán farár **Alfonz Paulen** bol správcom našej farnosti v cezvojnovom období, kde najmä ku koncu 2. svetovej vojny uchránil obyvateľstvo od represálií, ktoré im hrozili zo strany nemeckej armády. Táto skutočnosť bola pre našu obec skutočným požehnaním".

Pôsobenie veľadôstojného pána farára **Alfonza Paulena** bolo pre našu obec veľkým šťastím. Nedovoľíme, aby ďalšie generácie našich detí na tohto svätého kňaza zabudli !

Z Kolpachov bol dôstojný pán farár **Alfonz Paulen Apoštolskou administratúrou v Trnave listom č.11291/1947 zo dňa 17.10.1947 ustanovený do farnosti Veľké Šenkvice s platnosťou od 20.10.1947, kde začal písať novú etapu svojho obetavého kňazského a veľmi krátkeho života.**

Keď prišiel za správcu farnosti v Šenkviach, mal už za sebou jedenásť úrodných rokov v službe oltáru i veriacim.

Do Šenkvic, farnosti s katolíckou tradíciou, prišiel síce v zložitej politickej situácii, ale s nádejou, že bude môcť venovať svoje sily všetkým, ale predovšetkým mladým, o ktorých bolo treba úporne zápasíť s nastupujúcim režimom. Preto horlivo vyučoval náboženstvo (24 hodín týždenne) na národnej i meštianskej škole spolu s katechétom (4 hodiny týždenne). Farníci ho očakávali s láskou a nádejou, pretože viac ako rok nemali vlastného kňaza. A nový pán farár ich veru nesklamal ! Aby povzniesol život v cirkevnej komunite a v rodinách, zorganizoval tu v roku 1947 ľudové misie a na posilnenie ich vplyvu trojdňovú duchovnú obnovu v roku 1948. Veľmi sa staral, aby sa veriaci

Ľudia vzdelávali nielen slovom Božím v kázňach a katechézach, ale aj čítaním a študovaním dobrej cirkevnej tlače, ktorej v čase jeho účinkovania dochádzalo do Šenkvič poštou vyše 500 kusov.

Veľa síl venoval podpore katolíckych spolkov vo farnosti. Ved' vtedy tu boli organizácie : Katolícka jednota, Združenie katolíckej mládeže, Dielo šírenia viery, Detinstvo Ježišovo, Ružencový spolok, Spolok Božieho Srdca Ježišovho, Spolok sv. Vojtecha.

Ako poznali dp. farára Paulena jeho farníci, ako ich spoznal on a ako spolu prežívali čas jeho pôsobenia v Šenkvičiach, sa pokúsim predstaviť zo spomienok ešte v rokoch 2018- 2020 žijúcich súčasníkov.

* Pán farár Paulen nás učil náboženstvo a pripravoval nás na prvé sväté prijímanie. Do školy som začal chodiť na Cerovom v mieste svojho bydliska. Boli sme filiálkou veľkošenkvickej farnosti. Škola bola od fary vzdialená približne 3km a on za nami chodil pešo. Pána farára sme mali veľmi radi. Bol zaujímavý svojim vzhľadom - vysoký, silný, milý, príjemný a vždy usmiaty. Nepamätám si, že by na niekoho čo len hlas zvýšil. Vždy chodil oblečený v reverende a v ruke vždy niesol veľkú kabelu. Pred začiatkom náboženskej výchovy sme ho všetci do jedného čakali pred cintorínom - tam bol vtedy začiatok našej obce - a pozorne sme sledovali, kedy sa objaví v zákrute spoza kopca, aby sme sa mu rozbehli v ústrety. Najúspešnejší mu z ruky zobrali kabelu - niky sme do nej nenazreli a nezistili sme, čo v nej nosí, ostatní ho chytali za ruky a reverendu. Štebotali sme okolo neho, on sa na nás milo usmieval a počúval nás.

Všetci sme pochádzali z kresťanských rodín, kde sa nám dostalo základnej kresťanskej výchovy. Rodičia a starí rodičia nás naučili modliť sa a s nimi sme chodili do Šenkvič do kostola. Ale pán farár vedel tak veľa nových vecí a všetky boli veľmi zaujímavé. Rozprával nám príbehy Starého zákona a na tie najkrajšie sviatky v roku nám oznamoval narodenie malého Ježiška - Spasiteľa Krista Pána. Prvé sväté prijímanie bol našim prvým spoločným sviatkom. Pripravení po svätej spovedi - čistí na duši i na tele sme prijali prvýkrát Eucharistiu. Bolo to v máji 1950. Spoločná fotografia z tejto slávnosti s našim pánom farárom Alfonzom Paulenom je posledná a jediná obrazová pripomienka a pamiatka na tohto dobrého kňaza a učiteľa. V škole na nás nikdy nebol "zlý" - on to ani nevedel. Mal rád ľudí takým pekným a prirodzeným spôsobom, že ani oni nemohli byť iní. A predsa ... ! Na spomínanej fotografii je aj iný kňaz. Menoval sa Titus Zeman. Bol to rehoľník - salezián.

Príbeh týchto dvoch kňazov, ktorí museli spoznať desivé zlo tohto sveta, sme sa dozvedali postupne, ako sme dospievali od našich rodičov, ktorí nikdy nezabudli ... Aj dnes, keď sme už o hodne starší, nás desí hrôza, ktorou museli prejsť. Výsledkom pre nášho pána farára Alfonza Paulena to bola mučenícka smrť. Svoj život obetoval za záchranu životov prenasledovaných kňazov. Bol to skvelý človek a svätý kňaz.

* Titus Zeman bol mladý saleziánsky kňaz, bol profesorom chémie na biskupskom gymnáziu v Trnave. Keď ministerstvo školstva odobralo saleziánom v roku 1946 toto gymnázium a za riaditeľa dosadilo komunistu Mikuláša Gašparíka, tento okamžite zakázal študentom nosiť krížiky a odstránil kríže zo stien. Študenti, profesori, rodičia i obyvatelia Trnavy márne protestovali proti takémuto počínaniu. Titus Zeman s odvahou odstránené kríže vrátil na svoje miesto, čo ho stálo miesto. V rokoch 1946 - 1947 pôsobil vo funkcii školského radcu. Keď v roku 1949 polícia obsadila priestory Spoločnosti saleziánov musel Titus Zeman opustiť svoje miesto. Odišiel na faru do Šaštína, kde pôsobil ako kaplán. Od svojho odvážneho činu bol neustále v hľadáčku ŠtB.

V jeden chladný jesenný deň pán farár Paulen zvolal farskú radu, aby sa s nimi poradil. Informoval ich o tom, že ho navštívil pán biskup Michal Buzalka a poprosil ho, aby prijal za kaplána Titusa Zemana, ktorý mal problémy s ŠtB za akciu na Trnavskom gymnáziu. Potreboval sa ukryť. Nič

neskrýval a otvorene mu povedal o možnom nebezpečenstve. Zároveň priznal, že v iných farnostiach sa kňazi tohto nebezpečenstva báli a pomoc kolegovi odmietli

* Keď prišiel pán farár na vyučovanie náboženstva, ani sme nedýchali. Príbehy, ktoré nám rozprával sme počúvali bez dychu. Preto nebol pre nás problém odpovedať na otázky, ktoré nám na konci hodiny náboženstva kládol. Dychtivo sme nasávali všetko, čo nám povedal. Mala som rada tieto chvíle. Všetko nové, čo nám ponúkal vyvrcholilo v nedeľu na svätých omšiach. Bola to skutočná oslava Boha. Dôstojnosť, s ktorou ich slávil bola nenahraditeľná. Prispieval k nej aj jeho vzhľad. Bol mimoriadne vysoký, pokojný a na tvári mal výraz nesmiernej radosti. Keď súčasťou svätej omše bola poklona pri vyloženej Eucharistii, pán farár vyložil monštranciu s Eucharistiou bez toho, aby musel niekto behať okolo neho so schodíkmi. Iba sa málo načiahol a monštranciu na svätostánok bezpečne položil. Zážitok sme mali aj keď pán farár počas svätej omše rozopál ruky, akoby cez oltár objímal celý svet. Musím poznamenať, že vtedy sa neslúžili sväté omše "tvárou k ľudu". Mal poučné kázne, v ktorých poslucháčov napomínal i povzbudzoval, dával nádej a vnášal pokoj medzi ľuďmi. Pán farár dbal na to, aby sme boli ako kresťania vzdelaní.

* Keď dôstojný pán farár Alfonz Paulen prišiel do Šenkvic, chodila som do Meštianskej školy v Pezinku. V Šenkviaciach sme bývali iba niekoľko desiatok metrov od kostola a fary. Pána farára a jeho mamičku som veľmi dobre poznala. Bol to mimoriadne dobrý, ochotný a obetavý človek. Pamätám si, že pred tým, ako prišiel pán farár Paulen do Šenkvic bolo povinnosťou farníka, ktorý potreboval služby kňaza, poslať pre neho dopravný prostriedok - kone s povozom - aby sa doviezol na miesto, kde jeho služby potrebovali (sv. spoveď, pomazanie chorých, pohreb.... Výnimku zaviedol pán farár Paulen, ktorý tieto zavedené praktiky odmietol a sám pešo prišiel na určené miesto. Pamätám si, že nielen po Šenkviaciach chodil pešo. Išiel tak aj do vzdialenejšej osady Svätý Martin. Nevieť z akých dôvodov chodili aj deti z osady do školy do Šenkvic. Aj v našej triede bolo odtiaľ jedno dievča. Šenkvice s osadou spájala poľná cesta cez Šenkvickej háj. Cesta bola dlhá viac ako 5 kilometrov. Išiel pešo tam i naspäť. Pán farár tam chodil slúžiť aj sväté omše. Nevieť ako často.

Mal rád ľudí a dával im to najavo spôsobom jemu vlastným - láskavým a nevtieravým. Keď pred Vianocami chodil po domoch spovedať starých a chorých ľudí, ktorí nevládali prísť na svätú spoveď do kostola, po spovedi sa ich spýtal, či niečo nepotrebujú. Najčastejšie to boli peniaze. Tak sa spýtal aj mojej svokry - spomína si pani Žilinská Helena. Poďakovala sa a peniaze nezobrala, pretože v obci bolo viac ľudí ktorí boli chudobnejší a takúto pomoc viac potrebovali. Pán farár to nerozprával, ale ľudia si to navzájom povedali. Pomocou blížnemu sa nevystatoval, bola mu vlastná. Núdzne rodiny jeho pomoc s vďakou prijali.

Chodili sme do kostola každú nedeľu na svätú omšu aj litánie. Každá - ním odslúžená svätá omša a pobožnosť bola pre nás hodnotným a trvalým zážitkom. ***Otec Paulen svojim dobročinným životom zostal súčasťou našich životov.***

* Boli sme traja súrodenci. Ja som bola najstaršia a mala som 13 rokov, brat 12 a najmladšia sestra 4 roky, keď nám v júli 1949 zomrel 39 ročný otec. Pre našu mamu a tri deti to bola veľká tragédia. Naš pán farár Alfonz Paulen, ktorý otca pochovával si nezobral ani halier, za vykonanie pohrebných obradov. Na Vianoce nám kúpil darčeky. Vedel, že mama si "takéto zbytočnosti" nedovolí kupovať. Ešte dnes cítim v sebe tú radosť, ktorú nám pán farár na Vianoce daroval! Nemyslím si, že sme boli v dedine jediní, komu pán farár na Vianoce pomohol. Pre nášho pána farára boli "vianoce" kedykoľvek, keď pomoc potreboval jeho blížny. Sám si odriekol. Vždy som bývala neďaleko kostola. Aj keď som bola v rodičovskom dome, aj keď som sa vydala. Preto veľmi dobre viem, lebo som sa toho osobne zúčastnila a pamätám si to všetko, ako nášho pána farára surovo odvliekli ŠtB-áci. Mám živo pred očami ľudí, ktorí ho prišli brániť. Všetci boli ozbrojení - ľudia s vysúkanými rukávmi a ŠtB-áci puškami. Pán farár dobre vedel, že keby im ľudia

dali najmenší dôvod, boli by strieľali. Bol to múdry, citlivý a starostlivý človek a ochraňoval svojich farníkov. Nemohol dovoliť bezbrehé strieľanie do neozbrojených ľudí. Mnohí boli otcami viacpočetných rodín. Preto všetkých vyzval k pokoju slovami "Nebojte sa, veď nič zlé som neurobil. Vrátim sa ! Mal pravdu - vrátil sa, ale ako ? Po 44 rokoch v kôpke popola !!!

Plakala som, ako všetci prítomní, ktorí sa zúčastnili v januári 1995 pietneho aktu uloženia jeho pozostatkov pri Kostole svätej Anny, kde denno - denne vo svätých omšiach obnovoval Kristovu nekrvavú obeť. Bol odvážnym ochrancom slabých a núdznych a statočným správcom Božích tajomstiev.

Bol to človek milý, dobrý, láskavý, ohľaduplný, vnímavý, empatický, dôstojný s vlastnosťami anjela.

Bol to veľký človek a svätý kňaz !

* Narodila som sa v dome, ktorý stál oproti farského úradu v Šenkviaciach. Môj otec Jozef Novák bol kostolníkom a členom farskej rady. Priestory fary a farského dvora boli mojim druhým domovom. V jeden deň, bolo to v zime a na fare sme sa podelili s pánom farárom o radosť, že sa pôjdeme korčuľovať na "šúre" - moji dvaja starší bratia a ja - bola som dobrá korčuľarka. Práve vtedy bol na fare aj nový pán kaplán **Titus Zeman**. Spýtal sa nás, či môže ísť s nami. Samozrejme, že mohol ! Bol to zvláštny veselý pohľad na pána kaplána v reverende na korčuľiach. Neskôr chodil na šúre častejšie aj s inými deťmi.

V jeden deň si zvolal pán farár Alfonz Paulen farskú radu, aby sa s nimi poradil. Členmi farskej rady boli Jozef Novák, kostolník, Július Strašífták, ktorý bol otcom Tomáša, ktorý v ďalších dňoch farskej histórie zohral veľmi dôležitú úlohu. Chodil s pánom farárom na stretnutia s neznámymi utečencami a ich prvý kontakt bol najskôr cez ochotného Tomáša. Keď tento si neznámeho preveril až potom pozval pána farára, ktorý celé stretnutie sledoval. Bol miništrantom a dôverníkom dp. farára. Ďalšími členmi farskej rady boli Janko Novák, Dominik Srnák, František Bokroš a z Cerového Silvester Baričič.

Pán farár Alfonz Paulen oznámil členom farskej rady, že vyhovel žiadosti pána biskupa Buzalku a prijal za pomocného kaplána a učiteľa náboženstva saleziána Titusa Zemana. Titus Zeman prišiel do Šenkvic začiatkom októbra 1949. Dp. farár Alfonz Paulen bol jediným kňazom z farností Modranského dištriktu, ktorý ani chvíľu neváhal a bol ochotný prijať ŠtB hľadaného kňaza ! ... a bol ochotný urobiť oveľa viac !

Titus Zeman poznal zlú situáciu po februári 1948 pre Cirkev, kňazov a rehoľníkov v Československu. Prvé kroky režimu pozostávali z internácii rehoľníkov v zberných kláštoroch, ako bol kláštor v Podolínci a k ich následnej likvidácii. Preto požiadal pána farára Paulena o pomoc pri presune rehoľníkov a bohoslovcov do zahraničia, na ktoré sa podujal. Ich cieľom bolo Taliansko cez rieku Moravu a Rakúsko. Niektorí rehoľníci požiadali ČSR o povolenie vycestovať, ale ich žiadosti boli zamietnuté.

Pomoc pána farára Paulena pozostávala zo zabezpečenia ubytovania a stravy pre utekajúcich rehoľníkov, kňazov a bohoslovcov, ktorí chceli opustiť republiku, v ktorej nemohli slobodne vykonávať činnosť, na ktorú boli povolani. Pán farár upozornil členov farskej rady na možné ťažkosti spojené s pomocou ukrývaným kňazom. Všetci členovia farskej rady súhlasili s poskytnutím kresťanskej pomoci uvedomujúc si jej nebezpečnosť v daných podmienkach. Mali však práve preto zásadnú podmienku - nikto nebude ubytovaný na fare ! Všetci budú ubytovaní u Silvestra Baričiča na Cerovom. Všetci členovia farskej rady boli ženatí a boli otcami často viacerých detí. Bolo to ohrozenie z prezradenia, ale aj ohrozenie zo straty živiteľa rodiny. Všetci s návrhom súhlasili. Snažili sa, aby z pochopiteľných dôvodov o tejto činnosti šenkvičských farníkov vedelo čo najmenej ľudí. Ani Titus Zeman nebýval na fare, ale na Cerovom u Silvestra Baričiča. Toto riešenie navrhol práve sám Silvester Baričič, pretože jeho manželstvo bolo bezdetné.

Oveľa neskôr vyšlo najavo, že Silvester Baričič veľmi dobre zorganizoval ubytovanie utečencov ! Na Cerovom boli ešte ďalšie 4 bezdetné rodiny rovnako ako bol on a boli ochotní poskytnúť pomoc prenasledovaným. Boli to vieru praktizujúci kresťania a dôveryhodní, spoľahliví ľudia.

* Najstaršia, v roku 2021 ešte žijúca - vtedy 97 ročná pani spomína : "Keď pán farár začal pomáhať Titusovi Zemanovi pri ukrývaní rehoľníkov a bohoslovcov pred ich odchodom do zahraničia, pán farár im kupoval čižmy, aby mali nohy v teple, veď to bolo od jesene do skorej jari, keď počasie nebolo práve najpríjemnejšie. Môj brat Ondrej Somorovský - pretože mal vo svojom dome predajňu s obuvou (prezývali ho "Baťa"), všetok nákup a následný predaj čižiem pánovi farárovi sám zabezpečil. Obával sa, aby nikomu nebol zvýšený odber takéhoto tovaru podozrivý. Brat povedal, že aj keď dal p. farárovi zľavu a on si z predaja žiaden zisk nenechal, všetky čižmy zaplatil pán farár zo svojich peňazí.

* Pani Zdenka Baričičová si okrem iného spomína i na rozprávanie pána Františka Bokroša, ktorý bol členom farskej rady počas pôsobenia dp. farára Alfonza Paulena v Šenkviaciach a neskorším kostolníkom, ako bol svedkom rozhovoru dp. farára s mamičkou. Sťažoval sa jej, že chce pomôcť núdznemu, ktorý potrebuje väčšiu čiastku peňazí a on už nemá z čoho by mu mohol požičať. Nato mu mamička povedala, nech si nerobí starosti, že napíše synovi Viktorovi, aby predal kravu a peniaze mu prinesie.

* Pani Nemčovičová pokračovala v spomienkach : "Pamätám si aj ten nešťastný deň, keď nám pána farára násilím odvliekli.

Pán farár prišiel k môjmu otcovi, ktorý bol modleníkom a práve sa pripravovali na púť do Marianky, ktorá sa mala v najbližších dňoch uskutočniť.

V tom čase som bola tehotná so štvrtým synom a bývali sme spolu s rodinou v dome mojich svokrovcov. Nebolo to ďaleko od kostola a od domu mojich rodičov. Priezvisko Somorovský nebolo v Šenkviaciach zriedkavé a pritom sme nemuseli byť ani rodina. Tak sa stalo, že ku nám pribehla menovkyňa Somorovská Helenka, hodne mladšia odo mňa a celá zadýchaná ma požiadala, aby som utekala domov, lebo k nim prišli "tajní" a hľadali u nich pána farára Paulena. Pretože prišli k nesprávnym Somorovským, a Helenka predpokladala že pán farár je u mojich rodičov, požiadala ma, aby sme pánovi farárovi povedali, aby sa schoval. "Pán farár schovajte sa! Hľadajú vás tajní!"

Keď som dobehla domov, počula som slová : Pán farár, schovajte, sa u nás vás hľadajú tajní" a vzápätí som počula hlas pána farára : ... A kam sa schovám? Nebudem sa schovávať, veď oni by si ma tu aj neskôr našli ! Nemám sa prečo báť. Ja som nič zlé neurobil, prečo by som sa mal báť ísť domov ?"

Keď ma otec zbadal, spýtal sa ma : a ty tu čo robíš ? Ale to sa už rýchlosťou blesku rozšírila správa, že tajní nám chcú zobrať pána farára a ľudia ho chceli brániť, ale pán farár to nedovolil a bol presvedčený, že nemajú dôvod trestať ho a opakoval, že on nič zlé neurobil a on sa vráti. Sľúbil to, ale sľub splniť nemohol A púť do "Mariétalu" sa v tom roku už neuskutočnila.

V tom čase boli pred kostolom vysoké kríky orgovánu, za ktoré sa tajní na ulici poschovávali. Z kríkov im trčali hlavne zbraní. Ďalší boli na fare vo dvore i v kostole. Bolo ich desať a boli vyzbrojení puškami, ktoré im trčali spod kabátov. Museli sa veľmi báť, keď toľko ozbrojencov prišlo pre jedného dobrého a priateľského kňaza !"

Svedectvá z obdobia po odvlčení vdp. Alfonza Paulena zo Šenkvic môžeme sprostredkovať iba z dokumentov, ktorými sú výpovede obžalovaných v žalobe prokurátora, zo Zápisnice o hlavnom pojednávaní zo dňa 21.júna 1952 na Štátnom súde v trestnej veci proti Alfonzovi Paulenovi a spol. pre protištátnu činnosť, z vystavenia osobného svedectva spoluväzňov v tej istej veci po roku 1960, kedy boli amnestovaní.

* **Don Leonard Tikl** : Narodil sa 11.mája 1902 v Dúbravke. Ľudovú školu vychodil vo svojom rodisku. Saleziánsky noviciát si vykonal v Taliansku (1922-1923). Pokračoval v gymnaziálnych a filozofických štúdiách v Genzane pri Ríme (1923-1925). Na pedagogickú prax ho vyslali do mesta Macerata (1925-1928). Teológiu študoval v Ríme (1928-1930) a v Ľubľane. Za kňaza bol vysvätený 8.12.1932 v Trnave.

V ústrednom dome saleziánov na Miletičovej ulici redigoval časopis Saleziánske zvesti, kde uverejnil správu o masakroch v Katynskom lese, za to ho potom neskôr komunistický režim odsúdil do väzenia za distribúciu časopisu z obdobia Slovenskej republiky, ktoré pribalil koadjútorm Jozef Baťo k aktuálnemu číslu Saleziánskych zvestí po vojne, mal byť spolu s J. Baťom súdený. Hrozil im vysoký trest. Pôsobil aj ako tajomník inšpektora (provinciála) saleziánskeho diela na Slovensku. Po násilnom zrušení Saleziánskej spoločnosti z noci z 13. na 14. apríla 1950 bol internovaný do kláštora v Podolínci (krycia operácia pre násilnú likvidáciu mužských rehoľných rádov komunistickým režimom niesla názov Akcia K). V roku 1951 sa mu podarilo utiecť z internácie a kvôli prenasledovaniu pre vieru sa rozhodol utiecť i z Československa.

Don Tikl bol najstarším členom tretej Titusovej výpravy. Od februára do apríla 1951 sa skrýval v dome Silvestra a Anny Baričičovej v Šenkviaciach na Cerovskej ulici, kde bol ubytovaný aj Titus Zeman. Na Veľkú noc prišiel za ním Titus Zeman a ponúkol mu možnosť odchodu do zahraničia. Leonard Tikl utiekol z Podolíncu, keď sa dozvedel, že bolo na neho podané udanie za propagáciu fašizmu. Bol sa poradiť v Bratislave s don Viliamom Vagačom (1899-1970). Jeho brat JUDr. Karol Vagač bol sudcom Štátneho súdu. Don Tikla upozornil, že mu hrozí vysoký trest. Ten sa potom skrýl v Šenkviaciach a čakal na príchod Titusa Zemana. Bol členom výpravy s neúspešným koncom v rozvodnenej rieke Morave, kde všetkých členov výpravy pripravená hraničná stráž pochytila ...

Po mnohých hodinách neľudského týrania pri vypočúvaní a manipulovaní s vypovediami, štátny prokurátor pripravil žalobu. Štátny prokurátor ž a l u j e :

I. Alfonza Paulena, narodeného dňa 26. 1. 1913 v Malých Bedzanoch, katolícky kňaz, posledne bytom Veľké Čaníkovec, t. č. vo väzbe a spol.

II. až XI. : Augustína Karmaša, rím. kat. kňaza, Jozefa Havrana, rím. kat. kňaza, Emu Olbrichovú, kuchárku rím. kat. kňaza Karmaša, Ing. Rudolfa Stanu, Antona Kolároviča, kuchára, Jozefínu Macákovú, úradníčku, Antona Totku, roľníka, Štefaniu Macekovú, domácu, Borisa Travenca, rím. kat. kňaz, Mudr. Štefana Jablonického, lekára, z týchto dôvodov :

V trestnej veci proti Titusovi Zemanovi a spol. prejednanej u tohto súdu pod číslom 3TIII 114/51 bolo "údajne" dokázané, že platení agenti CIC a Vatikánu od roku 1950 viackrát organizovali ilegálny prechod reakčných duchovných z ČSR do anglo - američanmi kontrolovanej časti Európy, aby ich tam zapojili do činnosti zradnej slovenskej emigrácie namierenej proti ČSR.

Je notoricky známe, že cudzí agenti pri plnení im uložených úloh počítajú vždy s pomocou zvyškov domácej reakcie, z radov ktorej vyberajú svojich spolupracovníkov. Vyhľadávaním sa zistilo i v danom prípade, že do hore uvedenej velezradnej špionážnej činnosti sa zapojili niektorí duchovní, ktorí sa "stotožňujú" s protileudovou, protisocialistickou politikou Vatikánu a ktorí tejto politike doteraz verne slúžili ako obvinený Alfonz Paulen a spol.

Menovaní ukrývali, hmotne podporovali agentov zahraničnej výzvednej služby Titusa Zemana a Ferdinanda Totku a na ilegálny odchod organizovaní hromadného pašovania týchto reakčných duchovných.

K jednotlivým obvineným:

I. Alfonz Paulen, rímskokatolícky kňaz, vo februári 1951 sa spojil s jedným z organizátorov pašovania reakčných kňazov do nepriateľského zahraničia a medzičasom už odsúdeným Františkom Buzekom a podľa pokynov tohto ubytoval u Silvestra Baričiča v Malých Šenkviaciach, Leonarda Tikla, taktiež medzičasom odsúdeného rímskokatolíckeho kňaza, o ktorom vedel, že utiekol zo sústredovacieho kláštora a chce ilegálne odísť do zahraničia, pričom tomuto počas ukrývaniu sa, zaobstaral obuv a oblečenie a začiatkom apríla 1951 pred určeným termínom ilegálneho odchodu vyrozumel Tikla o tom, kde a kedy sa má s agentmi Titusom Zemanom a Ferdinandom Totkom stretnúť. A v určený deň kúpil za vlastné peniaze Leonardovi Tiklovi cestovný lístok a odprevadil ho po Trnavu.

Obvinení trestné činy im za vinu kladené doznávajú v zhode s výsledkom vyhľadávania a preto sú právom žalovaní, **že**

I. Alfonz Paulen, vo februári 1951 v dohode s Františkom Buzekom ubytoval v Malých Čanikovciach rímskokatolíckeho kňaza Leonarda Tikla, o ktorom vedel, že sa ukrýva pred bezpečnostnými orgánmi a že hodlá ilegálne odísť do nepriateľského zahraničia, aby sa tam zapojil a tam sa zapojil do činnosti namierenej proti republike. Tohto hmotne podporoval a začiatkom apríla 1951 vyrozumel ho o presnom čase a mieste ilegálneho odchodu. Kúpil mu cestovný lístok a odprevadil ho po Trnavu, teda sa spolčil s uvedeným k pokusu zničiť ľudovodemokratické štátne zriadenie republiky, ktoré je zaručené Ústavou.

Zo Zápisnice o hlavnom pojednávaní zo dňa 21.júna 1952 na Štátnom súde v Bratislave, v trestnej veci proti Alfonzovi Paulenovi a spol. :

I. obv. Alfonz Paulen a spol.

* **Obžalobe som porozumel, vinným sa cítim iba v tom, že som ukrýval Tikla, avšak velezradný úmysel popieram.**

* **S Buzekom sa poznám od asi od roku 1949 a zoznámil som sa s ním pri príležitosti birmovky v Pezinku. Tikla poznám ako saleziána z Bratislavy. Asi vo februári 1951, keď som prišiel zo školy domov, našiel som u mňa na fare Tikla s Buzekom. Buzek ma poprosil, či by som nebol taký dobrý a či by som Tikla na nejaký krátky čas nemohol ubytovať. Ani jeden z nich mi nepovedal, že Tikl bol v sústredovacom kláštore. Vedel som, že Tikl je rehoľník a tí boli v tom čase sústredovaní. Podľa toho som mohol len predpokladať, že ako taký sa ukrýva. On mi to však nepovedal a ja som ho ubytoval len ako rehoľníka. O jeho trestnej činnosti som nič nevedel. Tikl sa mi nezmienil o jeho plánoch, najmä, že má odísť ilegálne do zahraničia. Na fare som ho pre nedostatok miesta nemohol ubytovať, tak som ho osobne odviezol k Silvestrovi Baričičovi, ktorý nemal deti a bol ochotný na krátky čas ho ubytovať. Tikla som mu predstavil ako môjho priateľa a za mojej prítomnosti sa u Baričiča nehovorilo, že ušiel zo sústredovacieho tábora, ani o tom, že sa skrýva pred trestným činom. Buzek nebol potom u mňa ani raz. Nedostal som žiadnu správu, že mám Tikla vyrozumieť. To bolo dohodnuté hneď na začiatku, že pôjde do Brodského. U Baričiča som navštívil asi 2-3 krát, a to za účelom, že som mu priniesol topánky a bielizeň. Je pravda, že som kúpil cestovné lístky, pre mňa do Trnavy a pre Tikla až**

priamo do Brodského. S Tiklom som do Trnavy cestoval preto, lebo som tam chodil podľa potreby nakupovať.

* Môj postoj k nášmu ľudovodemokratickému zriadeniu je kladný. Vždy som cítil s pracujúcim človekom. Za môjho účinkovania v Kolpachoch, počas tzv. Slovenského štátu, som si zobral v HSLS funkciu sociálneho referenta len preto, aby som pomáhal ľuďom.

* Zdravicu generalissimovi Stalinovi som podpísal

* Štokholmskú mierovú rezolúciu som podpísal.

* Mierové hlasovanie som podpísal a aj som sa pričínil článkom v katolíckych novinách o to, aby toto hlasovanie bolo stopercentné.

* KA som nepodpísal z toho dôvodu, že ja si predstavujem, že na čele cirkvi stoja biskupi, ktorí majú právo o tom rozhodovať.

Predseda senátu upozornil obvineného na rozpor medzi jeho terajšou výpoveďou a výpoveďou uskutočnenou pred orgánmi ŠtB, na čo obvinený uvádza :

Zápisnicu pred ŠtB som podpísal, ale poznamenávam, že pri vypočúvaní som bol v takom duševnom rozpore, že som ani nevedel, čo robím. Obvinený Tikl mi svoj úmysel nezveril, nevedel som, že má ilegálne odísť do zahraničia. Keď prišiel Tikl s Buzekom ku mne, nevedel som o tom, že Tikl bol už v tom čase odsúdený v jeho neprítomnosti na 3 roky.

V m e n e r e p u b l i k y.

Štátny súd v Bratislave dňa 21. júna 1952 vyniesol tento

r o z s u d o k :

I. Alfonz P a u l e n, narodený dňa 26. januára 1913 v Malých Bedzanoch, posledne bytom vo Veľkých Šenkviaciach, č. d. 164, rímskokatolícky kňaz, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave,

č í m s p á c h a l

restný čin velezrady podľa § 78 ods. 2 trestného zákona na 11 (slovom jedenásť) rokov odňatia slobody, ako trest hlavný.

Ďalej sa obvinený odsudzuje na vedľajší trest podľa §47, §78 ods. 4 trestného zákona, vyslovuje sa prepadnutie celého majetku.

Vyjadrenia spoluväzňov vo vzťahu k osobe dp. farára Alfonza P a u l e n a

Dr. Andrej D e r m e k, saleziánsky kňaz a neskôr provinciál saleziánov na Slovensku :

Dramatický spád prišiel pre mňa až koncom marca v roku 1951, a to v Podolínci. Dostali sme návštevu, prišiel jeden z našich oratoriánov, veľmi pracovitý a odvážny človek František Búzek. Prišiel s odkazom pre mňa a pre Joža Pavlíka. Že vraj sa máme pokúsiť o útek z Podolíncu a dať sa k dispozícii Titusovi Zemanovi, ktorý tieto prechody organizoval. Jožko Pavlík mal pomáhať pri tých ilegálnych prechodoch a ja som sa mal starať o tých v Taliansku, ako zahraničná spojka. Pripomínam, že celkove nám v tých časoch odišlo do zahraničia sedemdesiat spolubratov,

z toho bolo šesťdesiat klerikov, niekoľko kňazov a niektorí koadjútori. Tento odkaz sa nám dostal ako príkaz hlavných predstavených. **Dodatočne sme potom zistili, že nešlo o príkaz, ale že len hlavný predstavený prisľúbil Títusovi Zemanovi, že všemožne sa budú snažiť pomôcť mu vo všetkom, čo bude slúžiť na záchranu spolubratov. Snáď sám Títus tento prisľub našich predstavených podal ako ich príkaz. Nás to prekvapilo a hlavným dôvodom prekvapenia bol ten neobozretný spôsob podania, pretože mnohí z osadníkov v Podolínci o tom vedeli, aj naši aj cudzí a nebolo to potrebné.** Ja som predtým nemal takýto úmysel, lebo som nemal, ani nemám sklon k dobrodružstvu. Ale chápali sme to ako pomoc spolubratom a Cirkvi a preto sme to prijali a náležite sme sa na to pripravovali. Ale akože sme sa mohli nejako vážne pripravovať, keď sme šli do tej neistoty, nevediac ani cesty, ani čas, človek nevie čo si má zobrať so sebou. Vtedy už nebolo nejakým veľkým umením dostať sa z Podolínce, lebo už tá stráž bola ľahostajnejšia. Teda nebolo veľkým kumštom dostať sa v noci za múry. A tak som sa s Jožkom Pavlíkom vydal na túto cestu. Najprv sme požiadali Don Valábka aby požehnal našu riskantnú akciu a v nočných hodinách sme sa vydali na cestu. Nebolo možno nastúpiť v Podolínci na vlak, museli sme predpokladať, že tam majú svojich špicľov. A preto sme išli peši v noci do najbližšej obce, myslím, že to bola Spišská Sobota. Tam sme potom nasadli na osobný vlak a odišli sme do Popradu. V Poprade mal Jožko Pavlík nejakých známych, kde sme sa museli prezliecť. Mali sme síce na tamojšej fare svojich spolubratov, ale bolo viac než isté, že vtedy bola každá fara a hlavne táto bezpečne strážená. Tam sme si trochu odpočinuli a odišli sme na stanicu. Pri nastupovaní do rýchlika nás nemilo prekvapilo, keď sme sa dozvedeli, že do vlaku nastupuje hliadka žandárov. A my sme nemali osobné preukazy, lebo túto a iné legitimácie nám zhabali pri prevoze do Podolínce. Namiesto toho sme mali len také chatrné doklady s pečiatkou, že v rámci výmeny nám osobné i iné doklady boli odobraté. **Nastúpili sme každý do iného vagóna. Plán bol taký, že sme mali ísť do Šenkvič na faru, kde pôsobil náš veľmi dobrý známy dp. Alfonz Paulen, u ktorého bol Títus Zeman ako kaplán vtedy, keď mám zhabali Trnavu. Znovu nastúpil ako kaplán aj po "sústredení rehoľníkov", a potom sa vydal na tú dobročinnú a hlavne dobrodružnú cestu, toto prevádzanie spolubratov za hranice ho prinútilo, aby sa skrýval. Tu, na tomto mieste by som chcel spomenúť, že Alfonz Paulen bol náš naozaj dobrý priateľ, a myslím, že mienil na vstup do don Boskovej spoločnosti. Zrejme na našu akciu potom doplatil, bol preto zavretý, a chcem pripomenúť, že to bola chorá osoba, takže väzenie mu asi k zdraviu nepridalo. Bol s nami aj v Ilave, potom na Mírove. Viem tiež, že na Mírove dostal ťažký ľadvinový záchvat, a veľa trpel, lebo i keď väzenský lekár bol veľmi ochotný, pružnosť zdravotníctva tam bola mizerná. Lekár, mimochodom tiež väzeň, intervenoval u náčelníka, že pacienta treba previesť do nemocnice čím skôr. Ale odvoz sa odložil až na ráno. A spomínaný lekár intervenoval, aby Paulena neviezli až do Brna, ale omnoho bližšie, do Olomouca. Spomeniem tu ešte jednu perličku. Títus Zeman bol tak horlivý, že sa nejakým spôsobom, neviem akým, dostal na ošetrovňu a tam ho vyspovedal a sám mi potom povedal, že ho prijal pred smrťou do Kongregácie. Pretože náčelník prikázal, aby pacienta odviezli až do Brna, Alfonz Paulen cestou zomrel. Tento je pravdepodobne pochovaný na Mírovskom cintoríne.** Rýchlik v Šenkvičiach nestojí, tak sme išli až do Bratislavy. Tam došlo k malej zmene v pláne, že sa zastavíme vo veľmi známej rodine Jožka Pavlíka, u inžiniera Stanu, ktorý bol našim veľkým priateľom ešte v Michalovciach.

*My sme čakali u rodiny Ing. Stana a prišiel nás tam navštíviť Títus aj s Ferom Buzekom. Dnes, so súčasného hľadiska si myslím, že to nebolo potrebné, ani prozreteľné, ale stalo sa. Tam sa začala zhromažďovať daná skupina a medzitým inžinier Stano ochorel a bolo potrebné zavolať lekára. Ale bola by to hlúposť priviesť lekára do domu plného takýchto hostí. Nakoniec sme zavolali doktora Štefana Jablonického, to bol brat nášho spolubrata Viliama Jablonického. Prišiel, vyšetril a určil diagnózu v tom zmysle, že nejde o nič vážne. Ale dodatočne tu musím poznamenať, že všetci na to

doplatili, aj inžinier Stano aj doktor Jablonický, aj Fero Buzek. (MUDr. Štefan Jablonický, lekár bol v skupine Alfonz Paulen a spol. odsúdený na 1 rok a 6 mesiacov za to, že hoci pri svojej návšteve v byte Ing. Rudolfa Stanu sa dozvedel, že rímskokatolícky kňazi Jozef Pavlík a Dr. Andrej Dermek ušli zo sústredovacieho kláštora a tam sa ukrývali pred bezpečnostnými orgánmi a prostredníctvom Titusa Zemana sa hodľali legálne dostať do nepriateľského zahraničia, prípad bezpečnostným orgánom bezodkladne neoznámil, za obstaranie liekov pre Františke Revesa). Ing. Rudolf Stano bol pre velezradu odsúdený na 10 rokov žalára.

*** Kruté spôsoby zaobchádzania s väzňami :**

Cesta k manipulácii s osobnosťou väzňa viedla cez jeho absolútne fyzické a psychické vyčerpanie. V takom stave v kombinácii s fyzickým a psychickým týraním mohli vyšetrovatelia vsugerovať obetiam vopred určené výpovede. Spôsobov, ako väzňa vyčerpať bolo mnoho: Nočné budenie. Permanentne rozsvietená silná žiarovka umiestnená tak, aby v noci svietila do očí a rušila spánok. Prísne pokyny ako spať - na chrbte s rukami na prikrývke , takže najmä v zime v slabo vykúrených, alebo nevykúrených celách väzeň trpel zimou. Ak v spánku vložil ruky pod prikrývku, alebo sa obrátil na bok či brucho, dozorca ho zobudil kopaním do dverí, prípadne ho potrestal klikami, drepmi, chodením po cele a pod. Hlučné spávanie dozorcov v noci, nočné výsluchy. Časté alebo veľmi dlho trvajúce výsluchy, počas ktorých sa pri vyčerpanom väzňovi vystriedalo niekoľko oddychnutých vyšetrovateľov. Státie počas dlhých výsluchov, alebo v cele - zákaz sadnúť si, či príkaz neustále chodiť. Po 24 hodinách neustáleho státia sa vytvorí na nohách opuch, spôsobený extravazáciou tekutiny z krvných ciev (extravazácia - vystúpenie telových kvapalín z miest ich normálneho uloženia). Koža na nohách sa napne a je veľmi bolestivá. Poruší sa krvný obeh, srdcový tep sa zrýchľuje a môže viesť ku kolapsu. Naruší sa funkcia obličiek a nevytvára sa moč. Väzeň trpí strašným smädom. Ak pije, voda sa nevyučuje, ale zväčšuje opuchy nôh. Ak sú ľudia nútení stáť viac dní, dochádza u nich k delirickému stavu - strata orientácie, trpia úzkosťou, bludmi a zrakovými halucináciami.

A práve tu považujem za potrebné upozorniť na niektoré skutočnosti o otcovi Alfonzovi Paulenovi:

* Na hlavnom pojednávaní, keď predseda senátu upozornil obvineného na rozpor medzi jeho terajšou výpoveďou a výpoveďou uskutočnenou pred orgánmi ŠtB, na čo obvinený uvádza :

Zápisnicu pred ŠtB som podpísal, ale poznamenávam, že pri vypočúvaní som bol v takom duševnom rozporení, že som ani nevedel, čo robím. Nakoľko bolo všeobecne známe, že všetci uväznení boli uvedeným spôsobom týraní, vysvetľuje to, prečo bol otec Paulen v opísanom duševnom rozporení.

* ThDr. Anrej Dermek vo svojich spomienkach hovorí o dp. Alfonzovi Paulenovi, " že to bola chorá osoba". Pravda je však taká, že zdravotný stav A. Paulena bol v tom čase dobrý a chorý bol iba ako 14 - 15 ročný chlapec, keď mu bola diagnostikovaná tuberkulóza, na ktorú sa liečil vo Vysokých Tatrách a vrátil sa vyliečený. Svedčí o tom doklad:

*** Nález úradného lekára zo dňa 18.4.1936, s výsledkom: ZDRAVÝ**

*** VI. Vojenskej služba (Podľa listu hlavnej kmeňovej knihy) : ODVEDENÝ.**

Vojenský výcvik odložený do roku 1937 č.239437/36-6

Dňa 1.X.1937 nastúpil prezenčnú vojenskú službu č.315964/6/37

Dňa 28.II.1938 ukončil prezenčnú vojenskú službu č. 63111/o/38

*** Nikdy nemal iba jednu obličku, ako sa uvádza napríklad v článku "Justín Beňuška"**

* Väzením vo väzení počas vyšetrovacej väzby pri vymáhaní priznania a za najrôznejšie druhy priestupkov i "priestupkov" (učenie sa cudzích jazykov, zaspanie pri stole, vlastníenie zakázanej ceruzky, poskytovanie stravy spoluväzňovi navyše a pod.) počas výkonu trestu bola korekcia: malá cela, temná, vlhká a studená, v ktorej mal potrestaný radikálne zníženú stravovaciú jednotku (jesť dostával len každý tretí deň) a spal len na tvrdom lôžku - niekedy z betónu, niekedy z neho vytrčali drevené kolíky a on buď nemal prikrývku, alebo mal len jednu deku, cez ktorú prenikal chlad z betónu. Zima bola horšia ako hlad. Cez deň bolo treba chodiť a to aj 16 hodín denne. V tme väzeň neustále narážal do stien. Nebolo zriedkavosťou, že väzeň v korekcii ťažko ochorel, čo sa stalo osudným aj ocovi Alfonzovi Paulenovi. Najkrutejšia smrť bola v samoväzbe, v absolútnej opustenosti.

Od 19. januára 1954 bol don Titus Zeman potrestaný v Mírove hladovaním v studenej pivnici. V korekcii sa s nim v osudnej chvíli ocitli aj jeho priatelia don Štefan Sandtner a Alfonz Paulen, farár zo Šenkvic. Otec Alfonz Paulen dostal obličkový záchvat a veľmi trpel. Titus Zeman aj Štefan Sandtner chceli privolať pomoc, ale nikto ich nepočul. O kritickom stave otca Alfonza Paulena vedela napokon celá väznica. Don Anton Kyselý si spomína, ako český salezián - koadjútór, Afonz Kováč, kričal z plného hrdla, že otec Alfonz Paulen potrebuje lekársku pomoc. Keď dozorcovia konečne otvorili dvere don Titus Zeman a don Štefan Sandtner museli ho niesť na rukách do väzenskej nemocnice. Vtedy Alfonz Paulen požiadal don Titusa a don Štefana Sandtnera o prijatie do saleziánskej spoločnosti. Don Ernest Macák zachytil slová, ktoré vyslovil otec Paulen pred Titusom Zemanom a Štefanom Sandtnerom, keď povedal : "Ako kňaz som viac ráz pomýšľal vstúpiť k jezuitom, pretože som však vo väzení toľko trpel so saleziánmi , prosím o prijatie do vašej spoločnosti. Chcem zomrieť ako salezián, ako syn dona Bosca pod ochranou Panny Márie Pomocnice ".

* Stanovisko Dr. Andreja Dermeka k prijatiu dp. Alfonza Paulena Titusom Zemanom do Kongregácie.

Po roku 1960 - po amnestii - bola položená otázka, či bol vdp. Alfonz Paulen členom SDB ? Otázka súvisela s tým, či bol don Titus Zeman oprávnený prijať sľub zomierajúceho Alfonza Paulena a prijať ho do Kongregácie saleziánov don Bosca pod ochranou Panny Márie Pomocnice. "Alfonz Paulen poprosil Titusa Zemana, aby mohol zložiť rehoľné sľuby, o ktorých iste hovorili už predtým. A tak Titus prijal jeho sľuby. Tak mi to potom Titus, keď sme už boli na slobode, ústne potvrdil."

"Podľa cirkevno-právnych predpisov by sa dalo všeličo pýtať, ale smrť nepýtala na naše predpisy, nedala na to času. Juridicia smrti je omnoho širšia ako iné naše predpisy ... Bola to vlastne mučenícka smrť ! "

* Don Štefan Šilhár, saleziánsky kňaz (1932 -2021) o Alfonzovi Paulenovi povedal: "Keby nebolo Alfonza Paulena, nebolo by ani Titusa Zemana!"

* Dôstojný pán Jozef Miklis pôsobil ako farár farnosti Šenkvice od 4.apríla 1960 do 18. júla 1971, keď ho z rozhodnutia orgánov komunistickej strany (!) preložili do farnosti Slažany, o Alfonzovi Paulenovi napísal: "Kňaz podľa Srdca Ježišovho."

* Svedectvo Mons. Justína Beňuška, ktorý strávil poslednú noc s otcom Alfonzom Paulenom. V noci z 9. na 10. apríla 1954 bol pri ocovi Paulenovi kňaz Justín Beňuška, ktorý sa tiež na následky trojtýždňovej korekcie dostal do väzenskej nemocnice:

"Vo večerných hodinách okolo pol desiatej sa otvorili dvere nemocničnej izby, v ktorej som ja ležal. V sprievode dozornej služby prišiel pre mňa lekár - väzeň, pán primár doktor Kochan. Slováč. Naposledy bol primárom chirurgie, myslím vo Varnsdorfe. Požiadal ma, aby som išiel túto noc k veľadôstojnému pánovi Paulenovi. Prešiel som na tú izbu a bol som celú noc pri ňom. Veľmi trpel, ale premáhal bolesti. Dvakrát som volal pána primára. Pokúšal sa dvakrát cievkou pomôcť močeniu, ale nepomohol. V noci sa rozhodlo, že ráno ho sanitkou odvezú do nemocnice.

Medzitým sme sa modlili kratšie vzdychy. Vyspovedal sa. Nad ránom vyšiel pot, zbledol a potom sa mu uľavilo (pred smrťou). Nad ránom prišiel pán primár Kochan znovu. Ukázal mi nejaké modriny na jeho tele - veľmi zlé znamenie. Pourgoval sanitku, odniesli sme ho na nosidlách do nej a naposledy sa rozlúčili. Ako som sa dozvedel, mal zomrieť ešte v sanitke pred príchodom do nemocnice. Tak to bolo povedané na ordinácii. "

Želaním dôstojného pána farára Alfonza Paulena bolo, byť pochovaný v Šenkviaciach! Stalo sa tak 14.1.1995. Smútočný obrad uskutočnil za účasti kňazov a mimoriadne bohatej účasti farníkov otec biskup Trnavskej diecézy J.E. Dominik Tóth. Úradné náležitosti a organizačne zabezpečil Mgr. Anton Priebera, šenkvičský farár, o exhumáciu pozostatkov požiadal Ľubor Paulen, synovec dp. Alfonza Paulena. Pochovaný je vedľa Kostola svätej Anny v Šenkviaciach.

Otec Alfonz Paulen zomrel v Brne 10.apríla 1954. Mal 41 rokov!!!!

P.S. Matka, milujúca, láskavá, trpezlivá s nekonečne veľkou nádejou v srdci - Anna PAULENOVÁ. Tak ako Matka Božia, ku ktorej sa celý život utiekala, aj ona sprevádzala svojho syna na krížovej ceste, na ktorú sa v Šenkviaciach vydal! V modlitbách, s bolesťou v srdci trpezlivo čakala na jeho návrat. Desiaty deň mesiaca apríl v roku 1954 ukončil toto jej očakávanie. So synom sa vlastne už rozlúčila. V dlhom mučivom mlčaní pri poslednej návšteve vo väzení. Odrazu stála nad jeho hrobom v cudzom meste, na cudzom cintoríne, kde bol pochovaný za účasti manželky jej syna Viktora a ani nie 17-ročného vnuka Ľubora. Mŕtvemu, dvom ženám a chlapcovi spoločnosť robili po zuby ozbrojení ŠtB-áci. Matka sa svetielka nádeje do svojej smrti nevzdala. Ďalším jej milníkom bolo prepustenie z väzenia synových spoluväzňov, ktoré jej dodávalo nádej a silu dozvedieť sa od nich informácie o umučenom synovi. Keď v roku 1960 boli títo prepustení z väzby, jej nádej dostala konečnú podobu - opäť bude počuť o svojom milovanom synovi. Nedočkala sa ! Keď sa zo správ dozvedela, že 8.1.1969

zomrel Titus Zeman, povedala: "Už nemám na čo čakať! Panna Mária, Matka Božia, po celý svoj život som sa k Tebe utiekala a prosila som Ťa aj o to, aby som zomrela v deň Tvojho sviatku." V tichosti, zaopatrená Božími milosťami, zomrela 8.decembra1969 bez toho, aby prišiel čo len jeden z tých, za ktorých jej syn v súlade s Božím prikázáním obetoval svoj život.

Z archívnych dokumentov zostavila Ing. Lubomíra Žáková